*איתמר עבודת כוכבים שנשתברה מאליה ר' יוחנן אמר *[א]אסורה ור"ל אמר מותרת רבי יוחנן אמר אסורה דלא בטלה עובד כוכבים ור"ל אמר מותרת מימר אמר היא נופה לא מצלה לדידי מצלה לי *איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן הקן שבראש האילן של הקדש אין נהנין ואין מועלין שבאשירה יתיז בקנה מאי לאו דאיתבר מנופה וקתני יתיז בקנה לא דאייתי עצים מעלמא (א) *אי הכי אמאי של הקדש אין נהנין ואין מועלין אלא בגידולין הבאין לאחר מכאן וקסבר אין מועלין בגידולין הכי נמי מסתברא דאי ס"ד דאייתי מעלמא אמאי יתיז בקנה לשקליה משקל אמר רבי אבהו א"ר יוחנן (א) לעולם דאייתי מעלמא ומאי יתיז יתיז אפרוחים אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה אפרוחים [ב]כאן וכאן מותרין ביצים כאן וכאן אסורין אמר רב אשי אם [ג]אפרוחים צריכין לאמן כביצים דמו:

מתני' ג) הגזברים שלקחו [ד]עצים מועלין בעצים ואין מועלין לא בשיפויי ולא *בנבייה:

גמ' אמר שמואל *[ה]בונין בחול ואח"כ מקדישין מאי טעמא מאן דמתנדב מעות *מקדש לדהו ג) דאמר תיחול קדושת מעות אבנין ויהיב להון לאומנין בשכרן

מיתיבי

היא נופה לא מצלה שלא הצילה עצמה שלא הישבר: דאיתבר מנופיה של אילן · ה) שיבר מן הענפים של אילן ועשה הקן דהייט עבודת כוכבים שנשתברה מאליה דלא ביטלה העובד כוכבים וקתני יתיז דמשמע דמותר בהנאה: לא דאייתי הענף עצים מעלמא· ועשה קן: (ג) דיקא נמי · דקתני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין אי אמרת בשלמא דאייתי עצים מעלמא נהני לא נהנין מדרבנן האילן ועל אילן של הקדש קאי ולא מועלין האילן דאייתי מעלמא אלא אי אמרת וכו': (ג) לעולם אימא לך דאיתבר מנופיה · ואמאי לא מועלין הכא גבי הקדש ו) בגידולין הבאין לאחר (מכאן) שהוקדש עסקינן וקסבר אין מעילה בגידולין וליכא למידק מהכא ז) לעבודת כוכבים שנשתברה מאליה ולא קשיא לרבי יוחנן: ורבי [אבהו אמר רבי] יוחנן · מתרץ ח) להאי יתיז לאו בקן עצמו איירי אלא דכיון דאיתבר מנופה דאשרה קן עצמו אסור בהנאה אלא מאי יתיז בקנה באפרוחים קמיירי· (ד) לישנא אחרינא [ה"ג מסתברא] ט) ולא שמעת משום דקתני בה לישקליה משקל דמשמע שיעלה באילן ויקחנו בידו והא א"א שלא יהנה מן האילן: אפרוחים כאן וכאן* · בין באילן של הקדש ובין של אשרה לפי שאין צריכין לאילן שפורחין בכל מקום פרוחין אבל ביצים כאן וכאן אסורין משום דלא נידי וצריכין לאילן וכאילן עצמו דמי י) ואפרוחין שצריכין לאמן שעדיין לא נדלה טלתן ואין יכולין לפרוח כביצים דמי ואסורי: **מתני'** הגזברין שלקחו את העצים · מן היער של חולין לצורך קורה: מועלין בעצים · עצמן הראוים לקורות: ולא בשפוי · הנסורת שמשפה האומן מן הקורה: ונבייה · היינו עלין שלהן לפי שהגזברים לא קנו והקדישו אלא דבר הצריך לבנין ולא שפויה ונבייה: **גמ'** אמר שמואל בונין בחול ואח"כ מקדישין· כלומר כשהן בונין בבדק הבית היו קונין כל צרכי הבנין ממעות של חולין או היו לוקחין כל צרכי הבנין באמנה ולאחר שנגמר הבנין היו מקדישין אותו כך שהיו מביאין ממעות של הקדש כשיעור דמי כל הבנין והשבח שהשביחו האומנין בבנין ושכר האומנין ואומר תחול קדושה שיש במעות הללו על הבנין הזה ונמצא יא) קדוש והמעות יצאו לחולין ופורעין מהן שכר האומנין ממה שחללו יב) השבח שהשביחו האומנין בבנין ופורעין לאותן שלוו מהן מעות של חולין יג) *שקנו בהן צרכי הבנין או לאותן שהאמינו להן צרכי הבנין: מאי טעמא · בונין בחול משום דמאן דמתנדב מעות לבדק הבית לאלתר מקדיש להו וכיון דמקדיש להו שוב אינו יכול לקנות בהן דבר של חולין בהדיא לפי שהמוכר היה מועל בהן לפיכך צריך שיאמר כך התחל וכו' שיהו מחוללין קודם שיבואו לידי המוכר:

מותר

שבאשרה יתיז בקנה טו) מאי לאו דאתבר מנופה · טז) *שנשברו הקנים שנעשו (הוו) מנוף האשרה וקאמר יתיז בקנה והקן עצמו מותר אלמא עבודת כוכבים שנשתברה מאליה מותרת ומשני לא דקמייתי מעלמא כלומר שנעשית הקן מקיסים אחרים ולא מנוף האילן יז) אי הכי של הקדש אמאי לא נהנין ולא מועלין (ה) אלא נהנין פריך דכיון שאין הקן מאילן של הקדש אמאי לא נהנין יח) אלא מיירי באיתבר מנופה וכ"ת אמאי לא מועלין הכא מיירי בגידולים וקסבר אין מעילה בגידולים ה"נ מסתברא פי' דמיירי באיתבר מנופה דאי ס"ד דאייתי מעלמא אמאי יתיז בקנה לישקליה משקל כלומר יטול הקן בידו בלא מקל אלא ש"מ דמיירי דאיתברא מנופה *ולכך לא שרי ליה ליטול יט) (ו) מקל בידו דלמא אתי למישקל מנוף האשירה בלא נשבר דהא אותם קיסים שנשברו דומים לאותם המחוברין לאשרה אבל אי הוה מיירי כ) באייתי מעלמא דלא דמי לנוף האשרה לא שייכא למיגזר אטו דלמא שקיל מאשירה עצמה אלא והאי מיירי דאיתבר מנופה וא"ת אמאי הולך לומר הוכחה ע דאיירי באיתבר מנופה הא כבר מוכחא שפיר מדקאמר גבי של הקדש לא נהנין י"ל דהוכחה ראשונה אי' אלא ע"י דומיא דכי הכי דמיירי בשל הקדש כא) שאיתבר מנופה מדקאמר לא נהנין כמו כן מיירי בשל אשרה באיתבר מנופה כב) אבל עכשיו מייתי מנופה דאשרה מדקאמר יתיז בקנה דמיירי באיתבר מנופה וקשיא לר' יוחנן דאמר עבודת כוכבים שנשתברה מאליה אסורה ומשני א"ר אבא א"ר יוחנן לעולם *דאייתי מעלמא כג) יתיז אפרוחין כלומר מתני' ואפי' כדאיתא מעלמא ליכא לאקשויי מידי דהא דקאמר יתיז לא קאי אקן דודאי הקן אסור בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשירה ומאי יתיז יתיז כד) אפרוחים שהאפרוחים מותרים בהנאה בין גבי הקדש בין גבי אשרה כדאמר לקמיה והשתא ניחא הכל דליכא לאקשויי דליסקלינהו ביד דאיכא למיחש שמא יעלה באשרה וא"ת והא כדסלקא דעתך דקאי יתיז אקן עצמו הוי קשיא ליה אמאי לא שקל להו כה) ולא קאמר שמא יעלה וי"ל דודאי מעיקרא דקאמר יתיז הקן עצמו ליכא למיחש שמא יעלה ט) *שיכול ליטול הקן בידו בלא עלייה על גבי אשרה אבל השתא דקאי יתיז אאפרוחים כו) דודאי איכא למיחש שמא יעלה כי אין כח כל כך ליטול האפרוחים בלא הקן אם לא יעלה כי הם נשמטים כאן וכאן ולכך צריך להתיז בקנה את האפרוחים דכיון דמתיז בקנה לא יצטרך לעלות באשרה כדי להתיז בקנה כי הדבר קל להתיזם בקנה אף כשעומד על גבי קרקע וא"ת אכתי אמאי של הקדש לא נהנין אף מן הקן עצמו כיון דמיירי בדאייתי מעלמא יש לומר דגזרינן דלמא אתו לאחלופי בקיסים המחוברים כז) באילן וא"ת כיון דשייך למיגזר אף בדאייתי מעלמא אטו אותם המחוברים באילן א"כ מעיקרא מאי הוה פריך אמאי של הקדש לא נהנין והא שייך שפיר למגזר כדפרישית יש לומר לעולם ידע שפיר דשייך למיגזר כדפרישית והכי הוה פריך מעיקרא של הקדש אמאי לא נהנין כמו גבי אשירה ולא גזרינן דהא מעיקרא ס"ד דיתיז בקנה קאי אקיסים דקן כח) דמותר בהנאה ולא גזרינן בהו מידי ולכך הוה פריך אמאי חיישינן גבי הקדש יותר משל אשרה אבל השתא דאשרה ואילן של הקדש שוים כן דהקן עצמו אסור כאן וכאן ואף הביצים כדמפרש בסמוך אבל האפרוחים מותרים כאן וכאן *דהקן יתיז באפרוחים דאשרה וה"ה בשל הקדש כמו שמפרש בסמוך הלכך ליכא למיפרך מידי דהקדש ואשרה שוים הם דהכא והכא גזרינן דלמא אתי לאחלופי בקיסים המחוברים לאילן כדפרישית כך נראה למורי רבינו הרב רבי פרץ שי' לפרש סוגיא זו מראשה ועד סופה: **אפרוחין** כאן וכאן מותרין · פי' בין באשרה בין בשל הקדש כיון דאית בהן רוח חיים ואין צריכין לאמן כדמפרש בסמוך והא דקאמר יתיז בקנה קאי אאפרוחים וה"ה גבי הקדש אבל לא נהנין קאי אקן וביצים וה"ה גבי אשרה וא"ת ואמאי תנן להתירא גבי אשרה וקתני לאיסורא גבי הקדש י"ל דלהכי תנא לא נהנין גבי הקדש משום דבעי למיתני אין מועלין ל) ומתיז בקנה קתני גבי אשרה דאף על גב דהוי דבר מאוס מאד שהוא של עבודת כוכבים אפילו הכי שרי לא) אפרוחים בהנאה כך נראה למורי: **בונין** בחול ואח"כ מקדישין · פירוש לב) כשהיו בונין היו *בונין בהקפה ולא היו בונין בהם מעות של הקדש שהתנדבו לעשות בנין עד שנעשה כל הבנין לג) מאי טעם כלומר למה לא היה מקדיש מקמי בנין האבנים מאן דמתנדב מעות מקדיש להו ואמר היחול קדושת המעות אבנין ויהיב להו לאומנין בשכרם כלומר ואי הוה מקדיש להו לאבנים מקמי בנין אם כן לא היה יכול לפרוע שכר האומנין ממעות של הקדש שאין הקדש מתחלל על המלאכה אבל עתה שבונה בחול מחלל קדושת המעות על כל הבנין ופורעים אחר כך שכר האומנים מאותן המעות שנתחללו ויצאו לחולין ופורע מעות למי שמכר אבנים כמה שקנו אותם ואם תאמר הא אמרינן פרק בתרא דכתובות (דף ק.) מגיהי ספרים שבירושלים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ומאי שנא משכר האומנין דהכא י"ל דשאני תרומת הלשכה שבאה בנדבת צבור ולב בית דין מתנה עליהם אבל לא שייך לומר לב בית דין מתנה בהקדש נדבת יחיד אפילו הקדישם למוסרם לגזבר:

מותר

לח א מיי' פ"ח מהל' עכו"ם הל' יא סמג לאוין מה טוש"ע יו"ד סימן קמב סעיף יא:

לט ב ג מיי' פ"ה מהל' מעילה הלכה יג ופ"ה מהל' מעילה הלכה ז טוש"ע יו"ד סימן קמב סעיף ח:

מ ד מיי' פ"ה מהל' מעילה הלכה ט:

מא ה מיי' פ"ה מהל' מעילה הלכה ד:

ע"ז מב: כל הסוגיא ע"ש

[ע"ז מב:]

שנשברו מנוף כו' נ"ק

ולכך לא שרי ליה ליטול מקל בידו כו' נ"ק

נ"ק

נ"ק

מותרין כאן כו' נ"ק

שיאמר תיחול כו' נ"ק

ב"מ נח: [עי' תוספות פירוקין לג: ד"ה ועכן]

דלאייתי מעלמא ומאי יתיז אפרוחין כלומר אפילו איירי מתניתין בדאייתי מעלמא כו' נ"ק

שיכול ליטול כו' נ"ק

נ"ל שקנו בהן צרכי כו' נ"ק

והא דהקן כו' נ"ק

קונין נ"ק

◆

רבינו גרשום

גזברים שלקחו עצים מיער של חולין לצורך קורה מועלין בעצים עצמן שהן לשום קורה: ולא בשיפוי · הנסורת ונבייה עלין שלו: דלא בטלה שלא ביטלה עדיין שום עובד כוכבים בפירוש: ריש לקיש אמר מותרת · שבלבו מבטלה בודאי העובד כוכבים דמימר אמר היא נופה לא אצלה שלא תשבר כו': מאי לאו דאיתבר מנופה שהענף שיבר מן הענפים של אילן אשירה ותיקן הקן וקתני יתיז דמשמע דמותר בהנאה: לאו דאייתי ענפים מעלמא · דייקא נמי דקתני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין אי אמרת בשלמא כו': מידי איריא כדקא משנית · לעולם אימא לך [illegible]

◆

שיטה מקובצת

א) מעלמא דיקא נמי דקתני גבי הקדש לא נהנין ולא מועלין אמר ר"ב דאייתי מעלמא וקיננתה בהן הייט דקתני לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן ולא מועלין מדאורייתא דהא לאו קדשי נינהו אלא דאיתבר מנופה אמאי אין מועלין מידי איריא תנא [illegible] מאי יתיז באפרוחין לישנא [illegible] תמורה (דף לא ע"ב): [illegible]

בגידולין הבאין לאחר מכאן עסקינן וקסבר אין מועלין בגידולין ור' [אבהו] אמר ר' יוחנן מאי יתיז באפרוחין לישנא אחרינא אי הכי כו' כך גרים רש"י והתוס' גורסים כבעמוד: ג) הגזברים עי' תוס' תמורה (דף לא ע"ב): [illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]